

za eno takih tabelj stali trije tuji ter strmo
jedali na napis, in ako bi ne bil prišel neki
kumačin po cesti ter tujcem ne razložil reči,
kaj je napisano, bi ne vedeli, kam se naj
obraejo. Zavoljo tujcev naj bodo torej tablice
trojezične, kakor je to pred pliberskim kolo-
torom; to bo občini in okraju le v čast.

Morilec pred poroto. V Celovcu je porotno
sodišče obsodilo na 6 let ječe nekega Andreja
Lukanca, ki je spomladi med Koprivno in Glo-
bancico umoril 37 letno beračico Amalijo Gra-
šnik.

Sneg. Na Karavankah je sneg globoko v
dolino zapadel.

Mozaična tla. Na hribu Hema pri Globas-
nici so našli pred kratkim lepa mozaična tla,
ki so sestavljena iz voglatih kamenčkov razne
barve, velikih kakor lešnik. Ljudje si pripove-
tajo, da je tam pred veliko leti stal mogočen
grad in je baje še veliko takih zanimivih reči
pod zemljo.

Po svetu.

Graški jesenski sejem. (Grazer Herbstmesse)
Graški trgovci in obrtniki priredé letos od 29.
septembra do 7. okt. v industrijski palači veli-
kousko razstavo, združeno z vsakovrstnimi vese-
lacami, na kar naše somišljenike opozarjamo. Glej
literat! Med drugim pride tja iz Drezdena
novi zrakoplovec Liesche in komur se bo po-
bitlo, lahko žnjim zleti v balonu v oblake.
Praven bo po vseh razstavnih prostorih venomer
bivalo 22 godbenih zborov. Vožnja cena po že-
leznicah bo jako znižana, tako da si vsakdo za
malo cvenka priskrbi veliko duševnega vžitka.

Kaj bo vse dražje? Laško olje bo dražje
v litru za 20 h. Kmetje, poprimite se buč-
nega olja, ki si ga lahko sami priskrbite. —
Kava železa se poviša v kratkem. — Steklo se
draži s 1. junijem prih. leta in sicer pri na-
rodnem steklu za 5%, pri barvanem za 10%.
Katon in sploh manufakturno blago bo
dražje in sicer slabše za 3 v, boljše za 4—5 v.
metru. Ubogi kmetič! Da bi se pa podra-
žili poljski pridelki, o tem ni nič slišati.
Kmetje, združajte se k obvarovanju svojega
prahu!

Kraljevsko kratkočasje. Angleski kralj E-
dvard je bil ravnokar v toplicah na Češkem. Na
vratu pri knezu Trauttmansdorfu v Goršovem
gradu je ustrelil 945 jerebic, 47 fazanov in 6
per. Srečda so jih prej žive nalovili po dru-
ga krajih in potem izpustili pred kraljevim
stolom, ki je sedé pokal, da je bilo veselje. Hm!

Zmes. Iz Vladivostoka se poroča, da so
našli tatovi tovorni parnik „Matilda“; da se
parnike krade, to je pač le na Ruskem
mogče. — Prihinja svetovna razstava bode v
Tokiju na Japonskem. — Parnik „Goesta“ se je
potopil vsled viharja v severnem morju; 8 mož
so rešilo, 22 pa jih je utonilo. — V Parizu
arrestovali nekega vojaškega beguna Blau, ki
je ukradel bisere za 30.000 frankov. — Vas
na Češkem je popolnoma pogorela. — V
Tirolskem je uničil požar 15 hiš; 45
kmetin je brez strehe; škode je za 150.000 K.
Prilika potovanja prestolonaslednika je bila
v južne železnice zastražena; pri tem so
orožniki ponesrečili. — Vas Kureli na Kav-
kazu je izgubila iz povrja; velikanska povodenj
pokrila celo vas z blatom in kamenji; 200
oseb je utonilo. — V Rotterdamu so prijeli ban-
kovega ravnatelja Barga, ki je poneveril okroglo
sotico 700.000 gold. — V Hongkongu je dirjal
močan vihar. Nad 15.000 ljudi je našlo smrt.
Parnikov se je potopilo. Sredi mesta je pri-
šel vihar barke. Škode je za 100 milijonov
frankov. — V Siciliji je napravil potres veliko
škodo. — V Gradcu je odkrila policija tajno
kraljevo splošni svinjarjev; več odličnih oseb je
sodišči; glavno vlogo pa je igral neki kleri-
čni faizer. — V kralj. delavnici v Monakovi
ukradli 130.000 markov. — V Jellicu (Am.)
eksploziral dinamit na železnici ter uničil
traj celo mesto; 9 oseb mrtvih. — Cesar je
imobiliziral morilko Frideriko Zeller; sedela bode
v let v ječi.

Železniske nesreče. V Montrealu (Amer.)
sta trčila dva vlaka skupaj; prvi je
zaseden od koscev, ki so se hoteli peljati
na zahodu; ubitih je bilo 12 mož, ranjenih
17. — V bližini postaje Petropavlov na Ruskem

je skočil vlak iz tira; 7 oseb je mrtvih. — V
Ponferadu (Španija) sta trčila dva tovorna vlaka;
več oseb je ubitih. — Ekspresni vlak na Šot-
landskem je skočil iz tira in padel čez breg;
kosi razbitega vlaka so pričeli gorjeti; 10 mrtvih.

Ljubi „Štajerc!“ V neki soli blizu Pilštajna je
svoje dni učiteljeval nekdanji kaprol. Pri vojakah se je
naučil kolikor toliko brati in pisati in to je pred 50 leti
že zadostovalo za učitelja. Kaprol-učitelj je moral po-
učevati tudi kršč. nank. Ko je prišel debeli dekan na
vizitacijo ter izpraševal šolarje, niso mu skoro nič od-
govarjali. — „Ali, g. učitelj, otroci nič ne znajo, se tega ne,
koliko je Bogov?“ — „Pač, otroci že znajo a mora se
jih drugače vprašati, jaz imam čisto drugo metodo!“ se
je odrezal učitelj. — „Torej vprašajte vi“, pravi dekan.
— Učitelj se je postavil pred otroke ter po vojaško kom-
mandiral: „Haptak!“ (otroci so takoj vsi vstali). Učitelj:
„Wie viel Gott?“ — Otroci vsi: „Eins!“ — „Wie viel Ba-
tailion?“ — Otroci: „Drei!“ — Učitelj: „Ausmarsieren
lassen!“ — Otroci: „Gott Vater, Sohn und hl. Geist.“
Učitelj: „Und wie heisst das ganze Regiment?“ — Otroci:
„Die hl. Dreifaltigkeit.“ — „Glejte, g. dekan, otroci že
znajo, a mora se jih pametno izpraševati.“

Gospodarske.

Gnojenje travnikov z umetnimi gnojili.
Mesa in mleka se čimdalje več potre-
buje po svetu in zato tudi živinoreja postaja
pri nas vedno večjega pomena. Pa ne samo z
mesom in mlekom koristi nam živinoreja, tem-
več ona je tudi v vinogradništvu, v sadjarstvu
in v poljedelstvu sploh neizogibno potrebna,
kajti odkod naj dobivamo drugače potrebni gnoj?
Da nam bo pa živinoreja prinašala mnogo do-
hodkov, skrbeti nam je v prvi vrsti, da pride-
lamo dosti krme. Le tedaj, če živino primerno
krmimo, smemo pričakovati obilo koristi. — Če
hočemo imeti obilno krmo, moramo zboljšati
svoje travnike in pašnike in komur primanj-
kuje teh, skrbeti mora, da bo pridelal na polju,
česar mu ne more dati travnik. Mnogo in dobre
piče dobimo na travniku in pašniku v prvi
vrsti s tem, da to zemljišče primerno gnojimo.
Jako dober gnoj za travnike in pašnike sta
hlevski gnoj in gnojnica, toda teh gnojil pri-
manjkuje navadno pri vsaki kmetiji in zato se
moramo poprijeti tudi drugih pripomočkov za
gnojenje, fosfornih in kaljevih gnojil. Kakšne
uspehe dosežemo na travniku z umetnimi gno-
jili, kažeta poročili dveh naprednih kmetov iz
raznih krajev. Gorje bi bilo celo za nekatere
dezele, če bi ne bilo umetnih gnojil. Cele puš-
čave so spremenili na Nemškem s pomočjo umet-
nih gnojil v rodovitne livade. In pri nas?

I. Toraj prevdarimo najpoprej, kaj nam
piše g. A. Drogenik, posestnik v Podplatu.

Ravnokar sem končal letošnje košnjo in v
kratkem povem, kako uspešno je gnojenje trav-
nikov s tomaževo žlindre in s 40% kalijem.
Eden mojih travnikov meri 3 joha. Pred 5 leti
je bil še popolnoma omlakušen in poln mahu,
seveda tudi negnojen. Prirastlo je malo in slabe
krme, sena in otave skupaj sem dobil le 9
vozov. Poprijel sem se izboljšanja travnika, po-
sušil sem ga z drenažnimi cevmi, osušil s
travniško brano in pognojil z umetnim gnojem.
Vzel sem pa v to svrhu za en oral 400 kg to-
maževo žlindre in 100 kg kalija in gnojil v
marchu 1905. V prvi seneni košnji se je deloma
vsled že poznega sejanja, deloma pa, ker je
bilo za čas senene rasti bolj osušno, gnojenje
le malo poznalo, vendar sem dobil že namesto
5 polnih 7 vozov sena, otave pa že 9 vozov.
Letos pa se je lansko gnojenje še-le popolnoma
pokazalo. Dobil sem namreč 12 vozov sena in
9 vozov otave, torej namesto nekdanje skupne
množine 9 vozov dobil sem jih letos 21. Če
računim voze poprečno do 700 kg, dobil sem
poprej 6.300 kg, sedaj pa 14.700, tedaj 8.400
kg več kakor poprej. Pri nas se krma spo-
mladi vsako leto dobro nad 2 gold. za 100 kg
lahko proda. Računim-li teh pridobitih 84 me-
tercentov po 2 gold., znesse večji pridelek 168
gold, stroški za gnojenje pa so znesli 60 gold.,
toraj imam letos od lanskega gnojenja čisti do-
biček 108 gold. Prišel pa nisem k temu še
one množine, ki sem jo že lani več dobil in
gotovo bo to gnojenje imelo nekaj upliva še
k letu. Ako pomislimo dalje, da je krma na
gnojenem suhem in snažnem travniku tudi ve-
liko boljša, vidimo, kolikega pomena bi bilo za
naše gospodarstvo, ako bi se kmetje splošno
poprijeli tega prekoristnega gospodarskega pripo-
močka.

Kmetijske podružnice (in kjer takih še ni,
ustanovite si jih) naj bi preskrbovale skupni
nakup umetnih gnojil na cele vagonne in kmet
pride tem potom do tega prepotrebnega sred-
stva.

2. G. Fr. Škerlec, posestnik v Vičancih
pri Vel. Nedelji pa je nam poslal sledeče po-
ročilo:

V juliju t. l. sem v Štajercu poročal, ko-
liko sem pridelal sena na svojem travniku, po-
gnojenem z umetnim gnojem. Že takrat sem
omenil, da ima strmo severno lego in rujavo,
z brodecem pomešano zemljo. Travnik sem raz-
delil na 4 jednake dele po 10 arov. Prvi del je
ostal negnojen in je dal 121 kg slabega sena,
sedaj pa otave 94 kg, ravno tako slabe krme,
skupaj tedaj 215 kg. Drugi del sem pognojil s
100 kg kajnita in sem dobil 182 kg slabega sena in
120 kg slabe otave, potem takemskupaj 284 kg. Tret-
ji del je dobil 100 kg tomaževe žlindre ter je dal 263
kg lepega detelnega sena in 172 kg. lepe detelne
otave, torej skup 435 kg. Četrti del sem po-
gnojil s 100 kg kajnita in s 100 tomaževe
žlindre ter mi je prirastlo 256 kg prav lepega
sena in 246 enako lepe detelne otave, skupaj
502 kg dobre krme. Številke 215 in 502 nam
tedaj jasno kažejo izvrstno korist umetnih
gnojil. O ovsu sem poročal, da je razloček med
gnojenim in negnojenim delom že 1/4 ure daleč
razpoznati. Danes vam s številkami izpričam
razliko pri zrnju in slami. Njivo sem razdelil
na 3 jednake dele po 14 arov. Prvi, negno-
jeni del je dal 168 kg zrnja in 189 kg slame;
drugi del je bil pognojen s 150 kg tomaževe žlindre
in s 25 kg čilskega solitra ter je dal 245 kg.
zrnja in 210 kg slame. Tretji del pa je bil
pognojen s 150 kg. tomaževe žlindre in s 25
kg čilskega solitra ter je prirastlo 392 kg zrnja
in 385 kg slame. Evo! tudi tukaj se natančno
vidi moč in korist umetnega gnojenja.

Na razna prašanja v zadevi umetnega gno-
jenja oba napredna kmeta, tako Drogenik kakor
Škerlec, radovoljno in z veseljem svojim
dragim kmečkim tovarišem tudi zanaprej z na-
tančnejsimi poročili postrežeta.

Op. uredništva. Žalost prijemlje človeka, ko
vidi, da se naš kmet brani tako koristnih tvr-
nin. Kje bi bil že ta, če bi se že prej poprijel
umetnih gnojil? Gotovo ne bi trkala dan na
dan revščina po njegovih durih. Če vi kmetje
pridelate več krme, redite lahko več živine,
imate več goja, stem bi tudi polje, vinograd,
sadovnjak boljše gnojili in na gnojenem polju,
v gnojenem vinogradu imeli bi toliko več pridel-
kov. Zato pa, ker zanemarjate gnojenje travni-
kov, vam gre povsod slabo: v hlevu, na njivi,
v vinogradu in tudi v vašem žepu. Zato bobna
berič tako pogosto po naših vaseh in selih.

Razodni, napredni kmetje, poprimite se
tedaj gnojenja travnikov ter posnemajte kme-
tovalce v bolj naprednih deželah in godilo se
bo tudi vam dobro, kar vam želi „Štajerc“.

**Listnica uredništva in uprav-
ništva.**

Zaostali dopisi pridejo prihodnjič na vrsto. —
Orešje pri Bizeljškem: Zadeva ni za naš list. Kaj s
krono? — Lončarič v Ameriki: Zdej imate plačano do
1. januarja 1909. — Thesen: Ni za list. — M. M.
Stoppenberg. Plačano do 1. januarja 1908.

Živna slabost in razdražnost vseh naporno delajočih ljudi
kakor tudi malokrvnost mnogih otrok izvira, kakor trdi dr. F.
Weigl v Monakovem, ne malokdaj zlasti iz vsakdanjega uživanja
zrne kave. Celo male množine, kakor jih uživamo v običajni
mlečni kavi, so kvarne organizmu. Pri tem je opomniti, da imajo
ravno cenejšje kavnine največ kofeina v sebi, da torej učin-
kujejo najškodljivje. Dalje nima zrna kava kar nobene redilne
vrednosti in provzroča, kakor sploh alkoholne pijače, samo hipno
razburjenost, ki naposled oslabi vse moči. Zato se priporoča, da
nikoli ne pijete zrne kave brez obilo primešane Katherinejeve
Kneippove sladne kave, ki izdatno ublažuje omenjeni škodljivi
učinek. Otroci, potem tisti, ki so bolni na sru, živci in žolodcu,
pa naj bi pili samo čisto Katherinejevo kavo, ki ima vovoj okus
po kavi ter je redilna in kvotvorna. Zaradi mnogih manj vrednih
posnemkov pa poudarjate pri nakupovanju izrečno ime „Kath-
reinerjeva kava“ in jemljete samo zaprte izvirne zavoje z varst-
veno znamko „župnik Kneipp.“

Loterijske številke.

Trst, dne 15. septembra: 46, 49, 75, 86, 62.
Gradec, dne 22. septembra: 44, 34, 31, 66, 71.